

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez gminę Grażawy przebiegają drogi:

- krajowa regionalna nr 544 relacji Brodnica-Lidzbark (od 1999 r. droga wojewódzka),
- wojewódzkie (od 1999 r. drogi powiatowe),
- gminne,
- lokalne.

Drogi krajowe i wojewódzkie, za wyjątkiem odcinka Samin-Janówko, mają nawierzchnię twardą na całej długości, pozostałe drogi miały nawierzchnię twardą lub ulepszoną na koniec 1996 r., jedynie na długości 31 km, przy ogólnej ich długości 68 km.

Poważnym uwarunkowaniem rozwoju gminy jest stan drogi krajowej, która nie odpowiada wymaganym warunkom technicznym (przekrój, luki). Poza tym na kilku odcinkach przebiega przez wsie, gdzie po obu stronach drogi, bardzo blisko, usytuowana jest zabudowa mieszkaniowa. Uwaga ta dotyczy zresztą także dróg wojewódzkich.

Badania ruchu drogowego przeprowadzone na drodze krajowej w 1995 r. wykazały średniodobowy ruch 3800 pojazdów.

Stan dróg, ich sieć, a zwłaszcza nawierzchnia mają decydujący wpływ na rozwój komunikacji zbiorowej PKS oraz transport. Na koniec roku 1997 obsługa gminy w tym zakresie była bliska 95%.

Obsługa techniczna maszyn i pojazdów prowadzona jest obecnie przez wyspecjalizowanych rzemieślników rozlokowanych w całej gminie.

W centrum gminy we wsi Bartniczka istnieje stacja paliw, która pod tym względem zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy korzystających nadto ze stacji paliwowych w Brodnicy.

Obszar gminy przecina linia kolejowa jednotorowa drugorzędna: Laskowice-Grudziądz-Brodnica-Działdowo. Stacja kolejowa znajduje się

we wsi Radoszki. W ciągu doby, przez stację Radoszki, w obu kierunkach przejeżdża 23 pociągi osobowe oraz ok. 3 towarowych.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

I. ZAOPATRZENIE W WODĘ.

1. Źródła poboru wody.

Jako źródło poboru wody mieszkańcy gminy Grażawy wykorzystują głównie wody podziemne.

Obszar gminy należy do Zachodniomazowieckiego Podregionu Hydrogeologicznego IX 3, w których użytkowe poziomy wodonośne występują głównie w osadach czwartorzędowych (1-2 warstwy wodonośne). Zasoby dyspozycyjne z plejstocenijskiego poziomu wodonośnego szacuje się na ok. 500 m³/h z 1 km² w części zachodniej gminy i do ok. 200 m³/h w części wschodniej. Wydajności jednostkowe studni odpowiednio określa się na 10-5 m³/h/m. I 5-0,5 m³/h/m.

Niewielki wschodni fragment gminy Grażawy leży w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 214 „DZIAŁDOWO”. Jest to zbiornik wód czwartorzędowych, międzymorenowych i dolin kopalnych. Podlega najwyższej ochronie. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą 300 tys. m³/d. Wodonośiec zalega na głębokości ok. 100 m.

2. Ujęcia wody.

Na terenie gminy znajduje się 5 czynnych stacji wodociagowych, wykonanych w ubiegłych latach. Znajdują się one we wsiach: Grażawy, Radoszki, Nowe Świerczyny, w Gospodarstwie Rolnym Komorowo oraz w Gospodarstwie Rolnym Gutowo.

1. Stacja wodociagowa w Grażawach.

Stacja ta, rozbudowana w 1992 r., bazuje na ujęciu składającym się z 3 studni, przy czym studnia nr 3 stanowi awaryjne źródło wody. Maksymalna wydajność stacji wynosi $Q_{\max} = 108,7 \text{ m}^3/\text{h} = 30,2 \text{ l/s}$. Wydajność jest następująca:

- * studnia nr 1 - wydajność: 33 m³/h, przy depresji 6,0 m,
- * studnia nr 2 - wydajność: 43 m³/h, przy depresji 11,0 m,
- * studnia nr 3 - wydajność: 40 m³/h, przy depresji 10,2 m.

Stacja pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody. Z ujęcia wody w Grażawach zasilane są wsie: Grażawy, Łaszewo, Bartniczka, Zdroje, Jastrzębie, Stare Świerczyny i Świerczynki. Główna sieć wodociągowa posiada całkowitą długość ponad 34 km.

2. Stacja wodociągowa w Radoszkach:

Źródłem wody w stacji są 2 studnie głębinowe:

- * studnia nr 1 - wydajność: 21,4 m³/h, przy depresji 7,0 m,
- * studnia nr 2 - wydajność: 28,0 m³/h, przy depresji 6,0 m.

Stacja pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody o wydajności 28 m³/h. Zaopatruje w wodę wieś Radoszki.

3. Stacja wodociągowa w Nowych Świerczynach:

Stacja ta znajduje się na terenie RSP Nowe Świerczyny i posiada 2 studnie o charakterystyce:

- * studnia nr 1 - wydajność: 28,7 m³/h, przy depresji 4,4 m,
- * studnia nr 2 - wydajność: 57,9 m³/h, przy depresji 5,4 m.

Stacja pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody o wydajności 20 m³/h. Zaopatruje w wodę obiekty Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej oraz wieś.

4. Stacja wodociągowa w Zakładzie Rolnym Komorowo.

Stacja o wydajności ok. 15 m³/h bazuje na ujęciu składającym się z 2 studni o zatwierdzonych zasobach w ilości 31,0 m³/h. Stacja pracuje w układzie jednostopniowego pompowania i zaopatruje wszystkie obiekty Zakładu Rolnego.

5. Stacja wodociągowa w Zakładzie Rolnym Gutowo.

Stacja ta zlokalizowana jest w jednym z budynków gospodarczych Zakładu. Wydajność studni wynosi ok. 55 m³/h. Stacja pracuje w układzie

jednostopniowego pompowania. Zaopatruje w wodę wyłącznie Zakład Rolny.

3. Sieci wodociągowe.

Stopień zwodociągowania gminy Grążawy na bazie wodociągów wiejskich:

(wg stanu na 31.12.1997 r.)

Lp.	Wieś	Ilość posesji (szt.)	Ilość posesji zwodociągowanych (szt.)	zwodociągowanie wsi (%)
1	Grążawy	84	84	100
2	Bartniczka - Zdroje	168	143	85,11
3	Gutowo	41	16	39,02
4	Igliczyzna	26	0	0
5	Jastrzębie	106	59	55,66
6	Komorowo	21	0	0
7	Koziary	15	10	66,67
8	Łaszewo	94	94	100
9	Radoszki	147	72	48,97
10	Sarmin	32	18	56,25
11	Świerczynki	29	22	75,86
12	Świerczyny Stare	53	52	98,11
13	Świerczyny Nowe	54	35	64,81
	Razem gmina	870	605	69,54

Wskaźnik zwodociągowania wsi dla województwa toruńskiego na koniec 1997 r. wynosił 71,3 %.

Oprócz wodociągu grupowego i wodociągów lokalnych, na terenie gminy funkcjonują wodociągi zagrodowe, z których korzysta kilkadziesiąt posesji. Pozostałe gospodarstwa indywidualne zaopatrują się w wodę ze studni kopanych na terenach własnych gospodarstw.

II. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW I ICH OCZYSZCZANIE

Obecnie (1997/98) w gminie Grążawy istnieją 2 oczyszczalnie ścieków: komunalna oczyszczalnia w Bartniczce i należąca do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa oczyszczalnia w Komorowie.

Ścieki z oczyszczalni w Bartniczce odprowadzane są do Kanału Brynicy - ujściowego odcinka Strugi Pissy. Oczyszczalnia w Bartniczce obsługuje wsie: Bartniczka i Radoszki oraz ubojnię i masarnię w Bartniczce. Ładunek zanieczyszczeń w ściekach surowych doprowadzanych do oczyszczalni i równoważna ilość obsługiwanych mieszkańców wyczerpuje jej projektowaną i rzeczywistą przepustowość. Dotyczy to szczególnie urządzeń napowietrzających w komorach osadu czynnego. Już obecnie obserwuje się okresowy spadek zawartości tlenu w komorach do minimalnej dopuszczalnej granicy, pomimo pracy wszystkich urządzeń napowietrzających. Do oczyszczalni w Bartniczce mają trafić ścieki ze wsi Grażawy i Łaszewo, w których budowana jest obecnie sieć kanalizacyjna. Wg projektu oczyszczalni przyjęcie dodatkowej ilości ścieków spowoduje konieczność jej rozbudowy.

Natomiast oczyszczalnia w Komorowie przyjmuje ścieki Zakładu Rolnego Komorowo i gorzelnii oraz z terenu wsi. Zrzut oczyszczonych ścieków odbywa się do Strugi Pissy. Możliwości pozostawienia oczyszczalni w eksploatacji na dłuższy okres ocenia się jako znikome. Ze względów techniczno-ekonomicznych należy liczyć się z potrzebą jej likwidacji i koniecznością przesyłania ścieków do kanalizacji gminnej.

Wszystkie pozostałe wsie o zabudowie zwartej i rozproszonej nie posiadają kanalizacji. Ścieki są gromadzone i zagospodarowywane indywidualnie, najczęściej w sposób nieuporządkowany do gruntu lub wypompowywane są na pola.

Opis oczyszczalni komunalnej w Bartniczce:

Obecnie do oczyszczalni dopływa średnio 90 m³/d ścieków. Maksymalny dobowy dopływ występuje w dni, kiedy dowożone są ścieki praktycznie wyłącznie ze zlewni mleka. Wtedy do oczyszczalni trafia 120 m³/d ścieków. Całość ścieków doprowadzanych kanalizacją, przetłaczanych jest przez przepompownię ścieków przy budynku Urzędu Gminy i przewód tłoczny.

Oczyszczalnia pracuje w następującym układzie technologicznym:

- * przepompownia ścieków,
- * krata mechaniczna,
- * komora rozdziału ścieków,
- * komora napowietrzania hydromixami,
- * urządzenia spustowe,
- * zagęszczacz grawitacyjny osadów,
- * poletka osuszające osad, o powierzchni 565 m²,
- * punkt zlewny dla ścieków dowożonych.

Dotychczasowe efekty oczyszczania ścieków są zadawalające i lepsze niż wymagają tego przepisy. Z istniejących trzech poletek wystarczyłoby do odwodnienia osadu wykorzystać tylko 2 szt. Jedynie wydajność urządzeń napowietrzających znajduje się na granicy maksymalnych obecnych potrzeb. Pozostałe urządzenia i obiekty pracują poprawnie. Ponadto istnieje możliwość rozbudowy oczyszczalni.

Opis oczyszczalni ścieków w Komorowie:

Do oczyszczalni dopływają ścieki z:

- * osiedla mieszkaniowego składającego się z 65 mieszkań,
- * jednego mieszkania na terenie Zakładu Rolnego,
- * części socjalnej Zakładu obsługującego ok. 20 pracowników,
- * gorzelni (ścieki organiczne).

Ilość tych ścieków szacuje się na $Q_{\text{śr}}/d = 36 \text{ m}^3/d$.

Oczyszczalnia składa się z następujących obiektów:

- * komora kraty koszowej,
- * zbiornik retencyjno-uśredniający o pojemności 30 m³ i średnicy $\varnothing 3 \text{ m}$,
- * wylot ścieków oczyszczonych do odbiornika, jakim jest rów melioracji szczegółowej uchodzący do Strugi Pissy.

Odprowadzanie ścieków z terenu gminy Grażawy do systemów kanalizacyjnych sąsiednich wsi:

Istnieją dwa możliwe do rozpatrywania warianty odprowadzania ścieków do sąsiednich gmin:

1. Do oczyszczalni miejskiej w Brodnicy.
2. Do oczyszczalni zakładowej należącej do Chłodni w Miesiączkowie (gmina Górzno).

W wariantcie pierwszym ścieki byłyby przetłaczane przez przepompownię ścieków w Nowych Świerczynach i przewód tłoczny do kanału grawitacyjnego we wsi Szczuka w gminie Brodnica, a dalej odprowadzane do kanalizacji miejskiej w Brodnicy.

W wariantcie drugim należy wziąć pod uwagę rozliczne przeszkody natury formalnej i konieczność poniesienia przez gminę Grażawy znacznych kosztów w partycypacji inwestycji na terenie gminy Górzno.

III. ELEKTROENERGETYKA.

Zasilanie energią elektryczną gminy Grażawy odbywa się z napowietrznej sieci rozdzielczej 15 kV. Źródłem zasilania jest stacja 110/15 kV Brodnica - Podgórz. Przez teren gminy przebiegają dwie główne linie napowietrzne 15 kV z GPZ 110/15 kV Brodnica - Podgórz, do których w większości przyłączone są promieniowo słupowe stacje transformatorowe 15/0,4 kV. Istnieje możliwość rezerwowego zasilania gminy liniami głównymi 15 kV z GPZ Nowe Miasto Lubawskie i Rypin. Przez teren gminy przebiegają następujące napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 i 220 kV w relacji:

- * linia 110 kV Brodnica - Podgórz - Nowe Miasto Lubawskie,
- * linia 110 kV Brodnica - Podgórz - Lidzbark,
- * linia 220 kV Włocławek Azoty - Olsztyn.

Zgodnie z Zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z 28.01.1985 r. w sprawie szczegółowych wytycznych do projektowania i eksploatacji

urządzeń elektroenergetycznych w zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektroenergetycznego (Monitor Polski nr 3 z 28.02.1985 r.) dla linii napowietrznych wysokich napięć obowiązują strefy ochronne:

- * 110 kV - I strefa: 18 m, II strefa: 8 m od osi linii,
- * 220 kV - I strefa: 30 m, II strefa: 10 m od osi linii.

W I strefie natężenie pola elektroenergetycznego nie przekroczy 1 kV/m - strefa wolna od zabudowy mieszkalnej. W II strefie natężenie pola elektroenergetycznego do 10 kV/m - dopuszczalna zabudowa nie przeznaczona na stały pobyt ludzi. Podane wielkości stref są odległościami maksymalnymi. Ewentualne zmniejszenie strefy wymaga każdorazowo uzgodnienia z Zakładem Energetycznym Toruń S.A.

Przebiegi linii napowietrznych 15, 110 i 220 kV z zaznaczonymi strefami ochronnymi przedstawiono na planszy „Uwarunkowania. Infrastruktura techniczna”, która jest integralną częścią niniejszego opracowania. Istniejące linie wysokiego napięcia są znacznym utrudnieniem w zagospodarowaniu przestrzennym terenu gminy, gdyż w pasie o przeciętnej szerokości ok. 50 m przebiegającym „sztywno” przez teren nie można wprowadzić zabudowy mieszkalnej. Nadto linie te przebiegając przez prawie naturalne krajobrazy Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego są elementem wybitnie dysharmonijnym, zwłaszcza gdy przekraczają tereny leśne, gdzie pasy ochronne (wycięty las) tworzą swoiste „rany” w krajobrazie.

W gminie jest stosunkowo słabo rozwinięta sieć elektroenergetyczna średniego i niskiego napięcia. Niedostateczna jest także ilość stacji transformatorowych o napięciu 15/0,4 kV.

Dodatkowym źródłem zasilania na terenie gminy, choć na małą skalę, są dwie małe elektrownie wodne działające w miejscowościach Gołkówko i Pólko na Strudze Pissie, osiągające moc po ok. 20 kW

IV. GAZOWNICTWO.

Na terenie gminy sieć gazowa nie występuje. Mieszkańcy zaopatrują się w gaz płynny z rozlewni w Brodnicy. Ponadto na terenie gminy występuje wiele punktów wymiany butli gazowych, które są prowadzone przez indywidualne osoby.

V. TELEKOMUNIKACJA.

Sieć telefoniczna poprowadzona jest do gminy z kierunku Brodnicy. Na terenie gminy na koniec 1997 r. działały 3 centrale telefoniczne w następujących miejscowościach:

- * Bartniczce (w budynku Urzędu Gminy),
- * Jastrzębiu (w budynku poczty),
- * Łaszewie (w budynku remizy OSP).

Centrala w Bartniczce posiada 370 numerów i 320 abonentów, centrala w Jastrzębiu - 196 numerów i 95 abonentów, a centrala w Łaszewie - 100 numerów i 74 abonentów.

Przeszkodą w zwiększeniu ilości abonentów jest brak sieci rozdzielczej. Przy pełnym wykorzystaniu istniejących central, gmina miałaby szansę uzyskania wskaźnika abonentów na 1000 mieszkańców - 71,6, przy wskaźniku wojewódzkim wynoszącym dla wsi 34,3 - na koniec 1996 r.

VI. MELIORACJE.

Na terenie gminy Grażawy istnieją dogodne warunki topograficzne dla magazynowania wody w naturalnych zbiornikach oraz dolinach cieków podstawowych. W obiektach tych możliwe jest podtrzymanie piętrzenia, opóźnienie odpływu powierzchniowego oraz zasilanie profilu glebowo-gruntowego w dolinach cieków i ich sąsiedztwie. Działania techniczne na rzecz retencji mogą w bardzo istotny sposób poprawić bilans wodny doliny rzeki Drwęcy na odcinku graniczącym z gminą Grażawy.

W gminie występują niedobory opadowe mające istotny wpływ na warunki produkcji rolniczej. Wskazuje to na konieczność poprawy niekorzystnego bilansu zasobów wodnych. Drogą do tego jest retencjonowanie wód powierzchniowych z wykorzystaniem wszystkich możliwych do zastosowania form małej retencji.

Na obszarze gminy funkcjonują systemy melioracyjne obejmujące swym zasięgiem powierzchnię 1651 ha (ok. 26,6 % powierzchni użytków rolnych). Są to przeważnie grunty położone w południowo-zachodniej części gminy. Potrzeby melioracji, według szacunku Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych, wynoszą 2081 ha (ok. 33,5 % powierzchni użytków rolnych).

Podstawową barierą w poprawianiu stosunków wodnych jest brak środków finansowych.

VII. USUWANIE ODPADÓW.

1. Źródła powstawania odpadów stałych i ich ilości.

Teren gminy odznacza się znaczną różnorodnością źródeł powstawania odpadów, które zależą od wielkości jednostki osadniczej oraz typu i funkcji pełnionej przez daną jednostkę na terenie gminy.

Główne źródła powstawania odpadów na terenie gminy to:

- * gospodarstwa domowe - jako główne źródło powstawania odpadów komunalnych,
- * obiekty obsługi wsi - jako źródło powstawania odpadów komunalnych.

Obiekty te dzieli się na:

- obiekty obsługi ludności.
- obiekty administracji,
- obiekty ochrony zdrowia,
- obiekty oświaty i wychowania,

- obiekty kultury i sportu,
 - handlu i usług,
 - obiekty gastronomii,
 - obiekty rzemiosła,
 - obiekty przemysłu,
 - obiekty obsługi rolnictwa.
- * gospodarstwa rolne stanowią źródło odpadów:
- socjalno-bytowych,
 - specjalnych,
- * tereny otwarte - powierzchnie ulic i placów oraz tereny przydrożne - są źródłem powstawania odpadów takich jak: zmiotki uliczne, zawartość koszy na śmieci.

Teren gminy jest ponadto źródłem powstawania odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów niebezpiecznych.

Oblicza się, że ogółem w gminie liczącej 4769 mieszkańców powstaje w ciągu roku 2118,8 m³ odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych. Natomiast w ciągu tygodnia ilość ta wynosi ok. 37,8 m³.

2. Miejsce składowania odpadów stałych.

Gmina Grażawy, położona na granicy wielkich jednostek przyrodniczych (morfologicznych, hydrograficznych, florystycznych, klimatycznych itd.), charakteryzuje się bogactwem walorów przyrodniczych. Bogactwo walorów spowodowało, że 56,9 % powierzchni gminy leży w granicach obszarów chronionych. Ponadto powierzchnię całej gminy włączono w obszar funkcjonalny Zielonych Płuc Polski.

Walory przyrodnicze, a także urozmaicona rzeźba terenu (duże deniwelacje), bogata sieć wodna, zarówno cieków, jak i mokradeł oraz oczek śródpolnych powoduje, że **teren gminy praktycznie nie posiada dogodnych warunków lokalizacyjnych do budowy składowiska**

odpadów. Ponadto rolniczy charakter gminy oraz małe zaludnienie z rozproszoną zabudową wiejską są ekonomicznym progiem budowy i eksploatacji własnego składowiska odpadów komunalnych.

Te dwa aspekty, tj. przyrodniczy i ekonomiczny, stały się podstawą likwidacji i pełnej rekultywacji dzikiego składowiska w Grażawach oraz stworzenia systemu gospodarki odpadami opartego na ich wywozie poza teren gminy. Wywozem zajmuje się Zakład Usług Komunalnych w Brodnicy.

STRUKTURA WŁASNOŚCI

Struktura własności na terenie gminy
(wg danych Urzędu Rejonowego w Brodnicy na dzień 2.06. i 3.06.1998 r.)

Nazwa sołectwa	Nazwa obrębu ewidencji geodezyjnej	Mienie skarbu państwa (w tym będące w dzierżawie lub we władaniu innych osób prawnych)	Mienie komunalne (w tym będące w dzierżawie lub we władaniu innych osób prawnych)	Mienie gmin wyznaniowych	Mienie spółdzielcze i innych osób prawnych	Mienie prywatne osób fizycznych	Powierzchnia sołectw i obrębów w ha
Grażawy	Grażawy	650,5204	32,1002	1,9325	0,19	803,6103	1488,3534
Jastrzębie	Jastrzębie	23,9344	16,0751	1,94	267,62	810,0229	1119,5924
	Gołkówko	5,8602	1,59	0	8,3058	214,12	229,876
	razem:	29,7946	17,6651	1,94	275,9258	1024,1429	1349,4684
Radoszki	Radoszki	140,717	18,0808	0,76	0,08	952,3783	1112,0161
Stare Świerczyny	Świerczyny	17,5206	19,91	0	68,1434	863,8048	969,3788
Gutowo	Gutowo	447,7337	4,57	0	0	347,9909	800,2946
Łaszewo	Łaszewo	9,55	15,2878	0	7,23	621,1436	653,2114
Komorowo	Komorowo	455,0779	11,95	0	11,71	169,731	648,4689
Samín	Samín	45,91	7,447	0	0	410,0287	463,3857
Iglicyzna	Iglicyzna	3,54	6,08	0	49,32	246,3613	305,3013
Bartniczka	Bartniczka	18,1119	17,3297	0	0,48	115,747	151,6686
	Zdroje	5,15	3,1608	0	0	98,7694	107,0802
	razem:	23,2619	20,4905	0	0,48	214,5164	258,7488
Świerczynki	Świerczynki	1,5001	7,49	0	23,89	171,47	204,3501
Koziary	Koziary	0,86	0,05	0	5,22	78,01	84,14
Powierzchnia ogółem: w ha,		1825,9862	161,1214	4,6325	442,1892	5903,1882	8337,1175
w %		21,90	1,93	0,06	5,3	70,81	100

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Rozwój przestrzenny gminy Grażawy uwarunkowuje m.in. konieczność stworzenia możliwości realizacji zadań, które służą ponadlokalnym celom publicznym. Należą do nich:

- * zabezpieczenie przebiegu przesyłowych linii energetycznych wysokiego napięcia,
- * zabezpieczenie przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Brodnica - Nowe Miasto Lubawskie,
- * zabezpieczenie przebiegu linii telekomunikacyjnej relacji Toruń-Brodnica-Nowe Miasto Lubawskie,
- * prowadzenie dolesień celem zwiększenia obszaru lasów, dobra ogólnonarodowego - Zielonych Płuc Polski,
- * rozbudowa oczyszczalni ścieków i zapobieganie jakimkolwiek zanieczyszczeniom rzeki Drwęcy oraz leżących w Obszarze Chronionego Krajobrazu jezior - Samińskiego i Gutowskiego. Umożliwianie w ten sposób rozwoju turystyki w tym rejonie,
- * przeprowadzenie modernizacji drogi krajowej nr 544 (od 1999 r. drogi wojewódzkiej).

**UZUPEŁNIENIE WYKAZU
STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH
NIEEKSPONOWANYCH W TERENIE DO ROZDZIAŁU
„ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO”**

numer stanowiska na mapie	miejsowość	numer stanowiska wg kart ewidencyjnych	chronologia
107.	Radoszki	stan. 1	późne średniowiecze, czasy nowożytnie
108.	Radoszki	stan. 3	wczesna epoka brązu
109.	Radoszki	stan. 8	nieustalona
110.	Radoszki	stan. 9	wczesne średniowiecze
111.	Radoszki	stan. 16	późne średniowiecze
112.	Radoszki	stan. 19	późne średniowiecze czasy nowożytnie
113.	Radoszki	stan. 20	późne średniowiecze czasy nowożytnie
114.	Radoszki	stan. 22	czasy nowożytnie
115.	Radoszki	stan. 26	wczesne średniowiecze
116.	Radoszki	stan. 29	neolit
117.	Radoszki	stan. 30	wczesne średniowiecze
118.	Radoszki	stan. 32	epoka kamienia, okresy: halsztacki i lateński
119.	Radoszki	stan. 35	wczesne średniowiecze
120.	Radoszki	stan. 36	neolit
121.	Bartniczka	stan. 18	późne średniowiecze czasy nowożytnie
122.	Bartniczka	stan. 57	epoka kamienia
123.	Bartniczka	stan. 79	okresy: halsztacki i lateński
124.	Zdroje-Bartniczka	stan. 71	wczesna epoka brązu
125.	Zdroje-Bartniczka	stan. 75	epoka kamienia
126.	Zdroje-Bartniczka	stan. 96	neolit
127.	Grażawy	stan. 61	pradzieje

128.	Grażawy	stan. 66	neolit
129.	Grażawy	stan. 69	wczesne średniowiecze
130.	Grażawy	stan. 85	schyłkowy neolit wczesna epoka brązu
131.	Grażawy	stan. 89	epoka kamienia
132.	Gutowo	stan. 25	neolit
133.	Gutowo	stan. 26	epoka kamienia
134.	Gutowo	stan. 31	neolit, epoka brązu wczesne średniowiecze
135.	Gutowo	stan. 32	epoka kamienia
136.	Gutowo	stan. 33	późne średniowiecze
137.	Samin	stan. 6	wczesne średniowiecze
138.	Samin	stan. 8	wczesne średniowiecze
139.	Samin	stan. 9	pradzieje
140.	Samin	stan. 41	epoka kamienia
141.	Grażawy	stan. 113	czasy nowożytne
142.	Grażawy	stan. 114	wczesna epoka brązu
143.	Grażawy	stan. 115	późne średniowiecze
144.	Grażawy	stan. 116	wczesne średniowiecze
145.	Grażawy	stan. 117	wczesna epoka brązu
146.	Grażawy	stan. 118	późne średniowiecze czasy nowożytne
147.	Komorowo	stan. 34	wczesna epoka brązu czasy nowożytne
148.	Komorowo	stan. 35	wczesne średniowiecze
149.	Komorowo	stan. 51	wczesne średniowiecze czasy nowożytne
150.	Komorowo	stan. 57	epoka kamienia
151.	Komorowo	stan. 58	epoka kamienia
152.	Komorowo	stan. 62	nieustalona
153.	Komorowo	stan. 63	neolit
154.	Komorowo	stan. 65	nieustalona
155.	Komorowo	stan. 74	wczesne średniowiecze czasy nowożytne

156.	Komorowo	stan. 75	schyłkowy neolit wczesne średniowiecze
157.	Komorowo	stan. 79	czasy nowożytnie
158.	Komorowo	stan. 87	neolit (?)
160.	Jastrzębie	stan. 31	wczesna epoka brązu wczesne średniowiecze czasy nowożytnie
161.	Jastrzębie	stan. 60	okresy: halsztacki i lateński
162.	Jastrzębie	stan. 67	neolit
163.	Jastrzębie	stan. 68	okresy: halsztycki i lateński
164.	Igliczyzna	stan. 70	wczesne średniowiecze czasy nowożytnie
165.	Igliczyzna	stan. 77	wczesne średniowiecze